

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kommissionens meddelande till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om invandring, integration och sysselsättning"

(KOM(2003) 336 slutlig)

(2004/C 80/25)

Den 3 juni 2003 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda meddelande.

Facksektionen för sysselsättning, sociala frågor och medborgarna, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 25 november 2003. Föredragande var Luis Miguel Pariza Castaños.

Vid sin 404:e plenarsession den 10 och 11 december 2003 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 117 röster för och 6 nedlagda röster.

1. Sammanfattning och slutsatser

1.1. EESK anser att kommissionens meddelande är nödvändigt eftersom samordningen i dag mellan medlemsstaterna på invandringsområdet är bristfällig. Det är en bra utgångspunkt att meddelandet har en övergripande karaktär och omfattar alla aspekter som rör invandring och integration. Det är ett mycket positivt dokument eftersom det, som kommittén också har föreslagit i flera yttranden och vid konferensen i september 2002, behandlar integration som en central fråga i EU:s invandringspolitik. Integration är en nödvändig förutsättning för både ekonomisk tillväxt och social sammanhållning.

1.2. EESK konstaterar med tillfredsställelse att alla delegationer vid rådets (sysselsättning och sociala frågor) möte den 20 oktober tog emot kommissionens meddelande som en bra utgångspunkt för framtida åtgärder, och att rådet gav de ständiga representanternas kommitté i uppgift att utarbeta ett antal slutsatser som skall läggas fram för rådet i december. EESK kommer att bidra till rådets arbetet genom föreliggande yttrande.

1.3. Integration utgör en ömsesidig process som bygger på ömsesidiga rättigheter och skyldigheter mellan invandrarna och värdssamhället, och på att invandrare gradvis skall jämsställas med resten av befolkningen, både när det gäller rättigheter och skyldigheter samt tillgång till varor och tjänster och medborgarinflytande på lika villkor. Subsidiaritetsprincipen och samarbetet kräver att alla offentliga myndigheter på EU-nivå och nationell, regional och lokal nivå genomför integrationsåtgärder.

1.4. Om invandringen hanteras rätt kan den bidra till att EU uppnår Lissabon-målen om ekonomisk tillväxt, ökad sysselsättning och bättre konkurrenskraft. EESK stöder strävan

att koppla invandringspolitik till Lissabonprocessen, EU:s sysselsättningsstrategi och planerna för social integration.

1.5. Sysselsättningen är av avgörande betydelse för integrationen av invandrarna. Lissabonmålen och den europeiska sysselsättningsstrategin för att skapa fler och bättre arbetstillfällen måste också omfatta invandrarna. Arbetsmarknadens parter och offentliga myndigheter måste samarbeta för att förhindra att invandrarna diskrimineras när det gäller löner och arbetsvillkor.

1.6. Arbetsmarknadens parter och alla samhällsorganisationer måste vara beredda att ta på sig nya förpliktelser och samarbeta med myndigheterna (europeiska, nationella, regionala och lokala) för att främja integration och likabehandling.

1.7. Europeiska rådet antog vid sitt möte i Thessaloniki en välvägd strategi i linje med överenskommelsen i Tammersfors: Det behövs nya gemenskapsåtgärder och bättre samordning av medlemsstaternas integrationsinsatser. Vid Europeiska rådets möte i Bryssel antogs dock inga konkreta initiativ.

1.8. Rådet måste påskynda sitt arbete och anta det förväntade lagstiftningspaketet på invandringsområdet. EESK hyser förhoppningen att den gemensamma lagstiftningen skall utarbetas med hänsyn till yttranden från Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Det kräver att medlemsstaterna är mer flexibla i sina positioner, som i dag bara medger en "minimilagstiftning" som är både otillräcklig och olämplig för en europeisk invandringspolitik. Det nyligen antagna direktivet om familjeåterförening (2003/86/EG) är otillräckligt ur integrationssynpunkt. Rådet har inte tagit hänsyn till EESK:s synpunkt⁽¹⁾.

(1) Se EESK:s yttrande om detta ämne i EGT C 241, 7.10.2002.

1.9. Medlemsstaterna måste agera snabbare och i sin egen lagstiftning fullständigt införliva de båda direktiven mot diskriminering (2000/43/EG och 2000/78/EG). Rådet och kommissionen bör uppmana medlemsstaterna att ändra sin lagstiftning, och väcka talan i EG-domstolen om de inte följer denna uppmaning.

1.10. EESK föreslår att kommissionen skall administrera ett europeiskt integrationsprogram med tillräckliga ekonomiska anslag för att bidra till samordningen av de nationella insatserna. Det är viktigt att rådet ger kommissionen de politiska, rättsliga och finansiella medel som krävs för att främja integration av invandrare. EESK betonar att det är viktigt att utforma positiva och effektiva mottagningsprogram för invandrare i samarbete med organisationerna i det civila samhället.

1.11. Kommittén konstaterar med tillfredsställelse att Europeiska rådet i Thessaloniki, på kommissionens förslag, enades om att förbättra samordningen av invandringens politik. EESK anser dock att detta åtagande måste utgöra ett första steg mot att införa en öppen samordningsmetod, ett förslag som kommissionen redan har framfört och som fått kommitténs stöd⁽¹⁾.

1.12. EESK anser att samordningen bör inledas på fyra områden:

- Integration av invandrare på arbetsmarknaden (inom ramen för EU:s sysselsättningsstrategi), däribland utbildning.
- Program för nyanlända invandrare.
- Språkutbildning.
- Invandrarnas deltagande i samhället, kulturlivet och det politiska livet.

1.13. Kommissionen skall en gång om året lägga fram en rapport om invandring och integration, som bland annat bygger på de nationella rapporterna. EESK vill yttra sig om dessa rapporter för att bidra till att förbättra samordningen i EU och sprida väl fungerande metoder. Kommittén kommer att fortsätta att samarbeta med organisationerna i det civila samhället vid utarbetandet av dessa yttranden.

2. Inledning

2.1. I september 2002 anordnade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén i samarbete med kommissionen (RIF) en konferens med medverkan av arbetsmarknadens parter och de viktigaste icke-statliga organisationerna från de femton

medlemsstaterna och de tio kandidatländerna, med målet att integration skulle stå i centrum för EU:s integrationspolitik. Till grund för konferensen låg yttrandet⁽²⁾ "Invandring, integration och det organiserade civila samhällets roll".

2.2. Konferensen utmynnade bland annat i förslaget om att inrätta ett europeiskt program för integration av invandrare och flyktingar. (Slutsatserna från konferensen finns i bilaga I till föreliggande yttrande). Kommissionsledamot António Vitorino uttryckte i sitt avslutningsanförande sitt stöd för EESK:s förslag att integration skulle utgöra ett centralt mål för EU under de närmaste åren inom ramen för den gemensamma invandrings- och asylpolitiken. Han meddelade också att kommissionen skulle utarbeta ett program med förberedande åtgärder för att främja integration under perioden 2003-2005.

2.3. Kommissionens meddelande "Invandring, integration och sysselsättning" innehåller många förslag och olika kommentarer som EESK har framfört i sina yttranden och som framkom under den ovannämnda konferensen. Det visar än en gång på det utmärkta samarbetet mellan kommissionen och EESK i dessa frågor.

2.4. EESK välkomnar kommissionens meddelande, som utgör en bra utgångspunkt för att driva på insatserna för att integrera invandrare i EU. Meddelandet är mycket viktigt för att den europeiska invandringens politik i framtiden skall få en tydligare inriktning, och kommittén bedömer det därför som mycket positivt.

2.5. Genom att förbinda invandringens politik med Lissabonstrategin och EU:s sysselsättningspolitik och politik för social sammanhållning i avsikt att främja invandrades integration kan rådet bli mer aktivt i lagstiftningsprocessen och inta en positivare attityd vid den framtida hanteringen migrationsströmmar, som kommer att öka under de närmaste åren.

3. Invandring, sysselsättning och social sammanhållning mot bakgrund av befolkningsutvecklingen och Lissabonmålen

3.1. Migration har präglat mänsklighetens utveckling under historiens lopp. Mänsklighetens och civilisationernas utveckling går inte att förstå om man inte studerar migration. I dag är migrationen av många personer en positiv och stark pådrivande kraft för ekonomiska, sociala och kulturella framsteg både i ursprungsländerna och i värdländerna.

⁽¹⁾ Se EESK:s yttrande om den öppna samordningsmetoden i EGT C 221, 17.9.2002.

⁽²⁾ EGT C 125, 27.5.2002.

3.2. Man måste ha klart för sig att invandringen inte bara är motiverad av Europas ekonomiska behov och arbetskraftsbehov, utan också av befolkningsutvecklingen, ekonomiska och sociala klyftor samt politisk instabilitet i invandrarnas och flyktingarnas ursprungsländer. Det krävs därför ett närmare samarbete med dessa länder för att hantera migrationsströmmarna inom ramen för EU:s utrikespolitik (1).

3.3. Befolkningen i Europa blir allt äldre (2) och denna trend kan inte brytas på kort sikt. Enligt aktuella uppgifter kommer befolkningen i arbetsför ålder i EU att minska markant. Även om det i några länder finns utrymme för att öka sysselsättningsgraden är det ett faktum att den arbetsföra befolkningen i de nuvarande och kommande medlemsstaterna kommer att minska kraftigt under de närmaste åren (3). Eurostat har i sina rapporter utgått från en relativt liten invandring (i EU ca 630 000 personer årligen).

3.4. Denna minskning av antalet personer i arbetsför ålder kommer tveklöst att medföra en lägre sysselsättningsgrad och en lägre tillväxt om inte produktiviteten ökar i en mycket snabbare takt än i dag (den nuvarande ökningen är endast 1,2 %) (4). Den demografiska situationen i EU kommer således att medföra nya stora utmaningar för att uppnå Lissabonmålen. Denna situation kan få en negativ effekt för den ekonomiska tillväxten och den europeiska konkurrenskraften (5). Om man jämför situationen i Europa med situationen i USA, där den arbetsföra befolkningen ökar till följd av större invandring (6), framgår det att Europa är missgynnad även i detta avseende (7). EESK efterlyser nya rapporter från kommissionen med prognoser om invandringen och dess makroekonomiska effekter.

(1) Se EESK:s yttrande om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för ekonomiskt och tekniskt stöd till tredjeländer i fråga om migration och asyl"; antaget vid plenarsessionen den 20 oktober 2003 – EUT C 32, 5.2.2004.

(2) Se EESK:s informationsrapport "Befolkningssituationen och befolkningstillväxten i EU".

(3) Eurostat anger att i en union med 25 medlemsstater kommer befolkningen i arbetsför ålder att minska från 303 till 297 miljoner år 2002 och till 280 miljoner 2030.

(4) Uppgifter från kommissionen, från punkt 2.3 i meddelandet.

(5) Europeiska kommissionen, Annual Economic Review 2002.

(6) Mellan 1990 och 2000 ökade USA:s befolkning med 33 miljoner personer. Mellan 1995 och 2000 svarade invandring för omkring 40 % av befolkningstillväxten.

(7) Kommissionens rapport om uppgifter från FN, Ameco och Eurostat.

3.5. Den åldrande befolkningen kommer också att utsätta de sociala trygghetssystemen för ett hårt tryck (8). EESK delar kommissionens åsikt att en väl administrerad invandring kan bidra till att undvika minskad sysselsättning och till mer hållbara pensionssystem. Och detta bör ske inom ramen för en effektiv sysselsättningspolitik och Lissabonstrategins mål och reformer.

3.6. I några länder och branscher samt inom vissa yrkesgrupper (både hög- och lågkvalificerade) saknas det arbetskraft (även om arbetslösheten fortfarande är hög inom andra branscher). Därför utnyttjar man redan i dag arbetskraftsinvandring för att råda bot på arbetskraftsbristen.

3.7. När dessa tendenser förvärras under de närmaste åren kommer medlemsstaterna och företagen att tvingas försöka attrahera och anställa nya invandrare med rätt yrkeskvalifikationer för att skapa balans på arbetsmarknaden. På så sätt kommer Europa att kunna utnyttja alla sysselsättningsmöjligheter för att öka den ekonomiska tillväxten i enlighet med Lissabonmålen.

3.8. Vid Europeiska rådet i Lissabon och vid andra rådsmöten under våren förband sig medlemsstaterna att skapa nya arbetstillfällen, öka andelen förvärvsarbetande män, kvinnor och äldre arbetstagare (9) samt reformera arbetsmarknaden och de sociala trygghetssystemen för att uppnå dessa mål. EESK anser att man bör förstärka Lissabonstrategin (10). I några medlemsstater kan till exempel kvinnorna bidra mer till den ekonomiska tillväxten om man ökar deras sysselsättningsgrad. Offentliga och privata investeringar i fortbildning (11) kan också förbättra arbetstagarnas förmåga att anpassa sig till de nya kraven i arbetslivet. En öppning av arbetsmarknaden för nya invandrare får inte vara en förevändning för regeringarna att undvika de reformer som krävs i enlighet med Lissabonstrategin.

(8) Se EESK:s yttranden om kommissionens meddelande "Att stödja nationella strategier för trygga och stabila pensioner genom ett integrerat förhållningssätt" i EGT C 48, 21.2.2002 och om "Möjliga alternativ för pensionsreformen" i EGT C 221, 17.9.2002.

(9) Se ESK:s yttrande om "Äldre arbetstagare" i EGT C 14, 16.1.2001.

(10) Se EESK:s förberedande yttranden om Lissabonstrategin och om kommissionens meddelande "Stärka Lissabonstrategins sociala dimension: rationalisera den öppna samordningen inom socialt skydd" (KOM(2003) 261 slutlig).

(11) Se EESK:s yttrande om fortbildning i EGT C 311, 7.11.2001.

3.9. EESK har i flera yttranden påpekat att man måste utveckla den gemensamma lagstiftningen på invandringsområdet och vill än en gång anmoda Europeiska rådet att påskynda lagstiftningsarbetet, särskilt direktivet om villkor för arbetskraftsinvandrarers inresa och vistelse, utifrån kommissionens förslag och med hänsyn till EESK:s yttranden ⁽¹⁾.

3.10. EU:s utvidgning med tio nya medlemsstater kommer inte att på ett väsentligt sätt förändra Europas befolkningspyramid under de närmaste åren.

3.11. Kommissionen och kommittén är av samma åsikt: Om man inte intar en öppnare hållning till legal invandring och analyserar prognoserna för sysselsättningen och arbetsmarknaden, kommer den illegala invandringen i EU att öka jämfört med i dag och föra med sig olika problem inom ekonomin, på arbetsmarknaden och i samhället.

3.12. En välplanerad arbetskraftsinvandring kommer att skapa större flexibilitet på arbetsmarknaden eftersom den tillförs fler yrkeskvalifikationer och individuella kunskaper. De offentliga myndigheterna måste samråda med arbetsmarknadens parter för att se till att arbetskraftsinvandringen sker i enlighet med regler och praxis på arbetsmarknaden i medlemsstaterna och med samordningen av sysselsättnings- och invandringspolitiken i EU.

3.13. Invandring är en av lösningarna på problemet med en åldrande arbetskraft, men det krävs även åtgärder på andra områden för att höja födelsetalen: barnbidrag, lättare att förena familjeliv och arbetsliv, barnpassning osv. Dessa åtgärder kommer att ge effekt på befolkningsutvecklingen på längre sikt. Det krävs därför en väsentlig ökning av invandringen under de närmaste årtiondena för att tillgodose de nuvarande och framtida behoven på Europas arbetsmarknader.

3.14. Vissa politiska beslutsfattare anser att arbetskraftsinvandringen är ett tillfälligt fenomen. En del av invandringen kommer onekligen att vara tillfällig eller säsongbetonad. Men erfarenheterna av tidigare migrationsprocesser och befolkningsutvecklingen tyder på att ett stort antal invandrare kommer att vara bosatta i EU under längre perioder eller permanent. Integration måste därför stå i centrum för den europeiska invandringspolitiken. En framgångsrik integration är en förutsättning både för ekonomisk tillväxt och social sammanhållning i Europa.

4. Europeiska rådets möten i Thessaloniki och Bryssel

4.1. Meddelandet lades fram för Europeiska rådet i Thessaloniki den 19-20 juni 2003. I sina slutsatser förespråkar Europeiska rådet "utveckling av en politik på unionsnivå för integrering av medborgare i tredje land lagligen bosatta på Europeiska unionens territorium". Sedan Tammerforsmötet är detta första gången som integrationspolitiken har fått samma tyngd som andra aspekter av invandringspolitiken (t.ex. gränskontroll och utrikespolitiken) i slutsatserna från Europeiska rådet på invandringsområdet. Integration framstod visserligen som en av invandringspolitikens pelare redan vid Europeiska rådet i Tammerfors i oktober 1999, men dess innehåll hade inte förändrats eftersom rådet såg det som angelägnare att agera i andra frågor som rör bland annat gränskontroller och kamp mot illegal invandring.

4.2. Enligt EESK är det följaktligen mycket positivt att såväl kommissionen som rådet tillskriver social integration stor betydelse i den gemensamma invandringspolitiken. Slutsatserna från Europeiska rådet i Thessaloniki ligger dock mycket långt från huvudinnehållet i kommissionens förslag.

4.3. Rådet behandlade några viktiga aspekter, däribland definitionen av vissa inslag i integrationspolitiken, gemensamma grundprinciper, behovet av bättre samordning och utbyte av information. Det uppmanade kommissionen att lägga fram en årlig rapport om invandring och integration samt ställde sig positivt till att samhällsorganisationer medverkar till att utforma integrationsfrämjande åtgärder.

4.4. Däremot undvek rådet att nämna andra mycket viktiga aspekter, till exempel kommissionens förslag om samhällsmedborgarskap. Det antog inte heller några EU-åtgärder eftersom det ansåg att integrationsåtgärder är medlemsstaternas ansvarsområde. Även om rådet inte antog kommissionens förslag, som EESK ställde sig bakom ⁽²⁾, om att införa en öppen samordningsmetod för samordning av invandringspolitiken, angav det att medlemsstaternas integrationspolitik "bör utvecklas inom en enhetlig unionsram". EESK hoppas att rådet tar fasta på denna formulering och i framtiden antar en verkligt öppen samordningsmetod inom invandrings- och integrationspolitiken.

4.5. Rådet måste ge kommissionen de politiska, rättsliga och budgetmässiga instrument som krävs för att främja integration. I tidigare yttranden och under konferensen i september 2002 har EESK påpekat att det krävs ett EU-program för social integration av invandrare och flyktingar.

(1) Se särskilt EESK:s yttrande i EGT C 80, 3.4.2002.

(2) Se EESK:s yttrande i EGT C 221, 17.9.2002.

4.6. Rådet påpekar att framgången för integrationspolitiken beror på effektivt deltagande av alla aktörer. Och det uppmuntar, i linje med EESK:s förslag, alla Europeiska unionens behöriga organ, nationella och lokala myndigheter, fackföreningar, arbetsgivarorganisationer, icke-statliga organisationer, invandringsorganisationer, organisationer med kulturellt och socialt syfte och idrottsföreningar att delta i den gemensamma ansträngningen både på unionsnivå och nationell nivå. Om Europeiska rådet gjorde fler egna politiska, rättsliga och budgetmässiga åtaganden skulle tveklöst samarbetet mellan de övriga aktörerna bli mer effektivt.

4.7. Europeiska rådet gjorde vid sitt möte i Bryssel nya åtaganden när det gäller gränskontroll och kamp mot illegal invandring, däribland återvändande av illegala invandrare. Det antog dock inget initiativ för att förbättra integrationen av invandrare.

5. Kommentarer

5.1. Begreppet integration

5.1.1. I sitt meddelande avser kommissionen med integration en ömsesidig process baserad på rättigheter och skyldigheter för lagligen bosatta tredjelandsmedborgare och värdsamhället, i vilken invandrarna kan delta fullt ut. Det är ett synsätt som sammanfaller med EESK:s uppfattning⁽¹⁾, det vill säga att integration innebär "främst att invandrare gradvis skall jämföras med resten av befolkningen, både när det gäller rättigheter och skyldigheter och även när det gäller tillgång till varor och tjänster och medborgarinflytande på lika villkor".

5.1.2. I artikel 2 i utkastet till en konstitution för Europa definieras "unionens värden": respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämställdhet, rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter. Integrationspolitiken bör bygga på dessa värden, som är förankrade i stadgan om grundläggande rättigheter.

5.1.3. Denna definition av integration måste ersätta andra uppfattningar som tar fasta på kulturella aspekter som ofta används i diskriminerande syften. Vi måste förkasta den starkt rotade föreställningen att integration bara utgör en anpassning

till värdlandets kultur. EESK anser att kulturell mångfald är ett utmärkande drag i ett pluralistiskt och demokratiskt Europa. Invandringen från tredje länder bidrar med nya inslag till vår mångfald och berikar våra samhällen kulturellt och socialt. Kulturen är inte statisk utan en process som är i ständig utveckling och kan berikas från många olika håll.

5.1.4. Kommissionen utgår från ett helhetsgrepp som inte bara tar hänsyn till integrationens ekonomiska och sociala aspekter, utan även till frågor om kulturell och religiös mångfald, medborgarskap, delaktighet och politiska rättigheter. EESK stöder detta helhetsgrepp, som gör det möjligt att ge integrationsåtgärderna en övergripande karaktär.

5.2. Lika rättigheter och skyldigheter som grund för integrationen

5.2.1. Alla personer som är permanent eller varaktigt bosatta i en medlemsstat skall ha samma rättigheter som alla andra EU-medborgare. I sitt yttrande "Införande av EU-medborgarskap"⁽²⁾ anmodade EESK konventet att "att berika unionsmedborgarskapet med en ny dimension: ett unionsmedborgarskap som inte bara är kopplat till medborgarskap i ett EU-land utan också till permanent bosättning i EU"⁽³⁾, och därför "bevilja EU-medborgarskap till permanent bosatta medborgare från tredje land". Det "skulle göra det lättare för dem att utöva sina politiska rättigheter och därmed förbättra integrationen, eftersom unionsmedborgarskapet och de rättigheter och skyldigheter som är knutna till detta utgör en mycket viktig faktor för att dessa personer skall integreras i värdlandet"⁽⁴⁾.

5.2.2. Kommissionen hävdar i sitt meddelande att lagstiftning som gör det möjligt för invandrare att erhålla medborgarskap i den medlemsstat där de är bosatta är mycket positiv ur integrationssynpunkt. Naturaliseringen bör därför vara snabb, säker och icke godtycklig. EESK har i olika yttranden förespråkat och begärt att EU, med hänsyn till subsidiaritetsprincipen, skall harmonisera lagstiftningen om medborgarskap för att bekämpa diskriminering och underlätta naturalisering i alla medlemsstater på samma villkor.

(1) Se punkt 1.4 i EESK:s initiativytrande "Invandring, integration och det organiserade civila samhällets roll" i EGT C 125, 27.5.2002.

(2) Se EESK:s yttrande i EUT C 208, 3.9.2003.

(3) Se punkt 6.4 i samma yttrande.

(4) Se punkt 1.7 i samma yttrande.

5.2.3. Kommissionen anser att invandrare som under en viss tid varit bosatta i ett land skall beviljas samhällsmedborgarskap för att de skall bli bättre integrerade i värdlandet. Enligt EESK har kommissionens förslag om samhällsmedborgarskap samma mål som kommitténs förslag om unionsmedborgarskap, som innebär att permanent eller varaktigt bosatta medborgare från tredje land skall ha samma rättigheter och skyldigheter som medlemsstaternas medborgare, det vill säga EU-medborgarna.

5.2.4. Det unionsmedborgarskap baserat på mångfald, integration och delaktighet som EESK har föreslagit⁽¹⁾ och som omfattar rätten att delta politiskt, dvs. aktiv och passiv rösträtt i kommunalval och i val till Europaparlamentet, kan på ett betydande sätt främja invandrades integration. Kommissionen skriver i sitt meddelande att "ur integrationssynpunkt är det uppenbart att lokal rösträtt bör följa av permanent bosättning och inte medborgarskap"⁽²⁾. EESK har redan framfört förslaget att permanent eller varaktigt bosatta invandrare skall ha rösträtt i kommunalval och i val till Europaparlamentet⁽³⁾, och stöder därför helt och fullt kommissionens förslag.

5.2.5. Kommissionen påpekar också att det krävs en rättslig grund i fördraget för en sådan åtgärd. EESK anmodar regeringskonferensen att utarbeta ett konstitutionellt fördrag utifrån konventets förslag och i det nya fördraget bevilja unionsmedborgarskap till permanent eller varaktigt bosatta tredjelandsmedborgare i enlighet med kommitténs initiativyttrande "Införande av unionsmedborgarskap".

5.2.6. EESK föreslår därför att rådet reviderar sin överenskommelse⁽⁴⁾ om ställning för varaktigt bosatta och i direktivet inför det förslag som framförts av kommissionen, Europaparlamentet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén⁽⁵⁾, för att personer som har denna ställning skall ha aktiv och passiv rösträtt i kommunalval och i val till Europaparlamentet. Om direktivet inte skulle innefatta denna bestämmelse anser EESK att kommissionen och parlamentet bör rekommendera medlemsstaterna att vid införlivandet av direktivet i den egna lagstiftningen införa rösträtt för dessa personer i kommunalval och val till Europaparlamentet.

(1) Se punkt 4 i samma yttrande.

(2) Se punkt 3.3.6 i meddelandet.

(3) Se punkt 5.7 i EESK:s yttranden om "Invandring, integration och det organiserade civila samhällets roll" och om "Införande av EU-medborgarskap".

(4) Politisk överenskommelse i rådet (RIF), 5 juni 2003.

(5) Se EESK:s yttrande om ställningen för varaktigt bosatta i EGT C 36, 8.2.2002.

5.3. Kampen mot diskriminering

5.3.1. Den sociala integrationen av invandrare, sedd som en jämställdhetsprocess i fråga om rättigheter och skyldigheter, har ett mycket nära samband med kampen mot diskriminering, eftersom diskriminering egentligen är en form av avveckling och kränkning av de berörda personernas rättigheter.

5.3.2. I meddelandet påpekas vikten av att arbeta för en större medvetenhet mot diskriminering i det mottagande samhället: att arbetsmarknadens parter ute i företagen utvecklar icke-diskriminerande rutiner; utfästelser från lokala och regionala myndigheter; utbyte av erfarenheter och av bästa praxis osv. EESK kräver bättre politik från medlemsstaternas sida, av alla offentliga institutioner och alla sociala organisationer för att effektivisera kampen mot diskriminering. Diskriminering på arbetsmarknaden går stick i stäv med integrationen, varför EESK hoppas att företagen när det gäller insatser för företagets sociala ansvar antar bästa praxis som undviker diskriminerande attityder mot invandrare, flyktingar och etniska eller kulturella minoriteter.

5.3.3. I meddelandet uppmanas staterna att garantera överföringen av de två direktiven mot diskriminering⁽⁶⁾. EESK vill fästa uppmärksamheten på att flera medlemsstater fortfarande inte har uppfyllt sina förpliktelser fastän fristen för överföring av direktiven har löpt ut. Rådet och kommissionen bör meddela staterna i fråga att de under alla förhållanden måste påskynda förfarandena med avseende på överföringen. EESK uppmanar medlemsstaterna att undanröja kvardröjande diskriminering i viss lagstiftning beträffande tredjelandsmedborgares rätt att rösta i val av fackliga och andra ombud på arbetsplatsen.

5.4. Europeiskt centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet⁽⁷⁾

5.4.1. Centrumet offentliggjorde i november 2002 en utmärkt rapport⁽⁸⁾ om invandrarernas situation i Europeiska unionen som framhåller vilken allvarlig diskriminering många invandrare utsätts för i sin anställning och sina arbetsförhållanden. Diskriminering är ofta seglivad tidsmässigt och påverkar avkomlingar i andra eller tredje generationen, personer som är medborgare inom EU.

(6) Direktiven 2000/43/EG och 2000/78/EG.

(7) Se EESK:s yttrande om kommissionens förslag om ändring av förordningen (yttrandet skall antas under plenarsessionen den 10 december 2003).

(8) "Mångfald och jämlikhet för Europa" – Årsrapport 2001.

5.4.2. Den rapport som kommer att utarbetas för år 2003 kommer att innehålla en analys av situationen för invandrare och etniska minoriteter när det gäller arbete, bostad, utbildning och rasistiskt våld.

5.4.3. I framtiden kommer det att vara nödvändigt att förbättra det nuvarande samarbetet mellan centrumet i Wien och EESK, genom att organisera möten, utfrågningar och konferenser, samt genom att bedriva gemensamt arbete inom våra respektive ansvarsområden.

5.5. Integration på arbetsmarknaden

5.5.1. Tillträde till arbetsmarknaden på jämlika villkor är grundläggande för att uppnå social integrering av invandrare och flyktingar, inte enbart när det gäller ekonomiskt oberoende, utan även för att förbättra den personliga värdigheten och det sociala deltagandet. Det är nödvändigt att undanröja strukturella och institutionella hinder för ett fritt tillträde till arbetsmarknaden.

5.5.2. I Europeiska unionen är den genomsnittliga arbetslösheten bland invandrare högre än bland gemenskapsmedborgare⁽¹⁾. Arbetslösheten fortsätter att gravt påverka andra och tredje generationens invandrare. Dessutom lider invandrarna av andra mer specifika problem än den genomsnittliga befolkningen; bland dessa problem kan man framhålla bristen på erkännande av akademiska examina och yrkesexamina samt väntetiderna för att få arbetstillstånd.

5.5.3. Syftet med kampen mot diskriminering är ett komplement till Lissabonstrategin: maximalt utnyttjande av invandrararnas bidrag, vilket nödvändiggör att man kan dra nytta av tidigare erfarenhet och kvalifikationer. Cedefop kan samarbeta i kampen mot diskriminering och för erkännande av invandrararnas yrkeskvalifikationer.

5.5.4. Lämpliga kvalifikationer är en förutsättning för integration på arbetsmarknaden. För att underlätta invandrararnas tillträde till arbetsmarknaden och sänka arbetslöshetsnivån krävs det att myndigheterna i det värdsamhället erbjuder dem utbildning som är anpassad till arbetsmiljön. De offentliga arbetsförmedlingarna kommer att hjälpa dessa personer med rådgivning om befintliga möjligheter på arbetsmarknaden och om vilken utbildning som krävs.

(1) Enligt "Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Översyn efter halva tiden av den socialpolitiska agendan" (KOM(2003) 312 slutlig) är den 16 % för invandrare och 7 % för unionsmedborgare.

5.6. Dublinfonden

5.6.1. I rapporten om förhållandena på arbetsmarknaden i Europa år 2002⁽²⁾ ingår ett viktigt kapitel om invandringen med information som är oumbärlig för förståelsen av invandrararnas särskilda problem när det gäller arbetsmiljön. I rapporten konstateras att invandrarna befinner sig i en osäkrare situation, har lägre lön, utsätts för större hälso- och säkerhetsrisker i arbetet och får mindre skydd genom kollektiva förhandlingar.

5.6.2. EESK önskar att likabehandling och förbättrade arbetsförhållanden för invandrarna i Europa skall inkluderas i den agenda för social dialog som arbetsmarknadens parter utvecklar på olika nivåer (europeisk, sektoriell och nationell).

5.6.3. EESK och Dublinfonden måste intensifiera sitt samarbete om arbetskraftsinvandring, inom respektive kompetensområde.

5.7. Den europeiska sysselsättningsstrategin

5.7.1. EESK uttrycker sin tillfredsställelse över att kommissionen i sitt meddelande⁽³⁾ om EU:s sysselsättningsstrategi anser att denna strategi i framtiden bättre måste beakta invandringen. Sålunda tar riktlinjerna för sysselsättningspolitiken⁽⁴⁾ upp de demografiska förändringarna, invandringen och diskrimineringen av minoriteter.

5.7.2. I tidigare yttranden har EESK utarbetat diverse förslag som kommissionen har ansett bör inkluderas i den europeiska sysselsättningsstrategin i framtiden, exempelvis

- invandrararnas tillgång till tjänster när det gäller utbildning och sysselsättning,
- att minska skillnaderna i fråga om sysselsättning mellan gemenskapsmedborgare och icke-gemenskapsmedborgare till år 2010,
- att minska arbetslöshetsnivån för invandrad arbetskraft,
- att bekämpa informell ekonomi och svartarbete,
- att utvärdera behoven på EU:s arbetsmarknad och invandringens betydelse för att klara arbetskraftsbehovet,

(2) Industrial Relations Developments in Europe 2002. Europeiska kommissionen och Europeiska fonden för förbättring av arbets- och levnadsvillkor.

(3) KOM(2003) 6, Den europeiska sysselsättningsstrategin i framtiden.

(4) Rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, EUT L 197, 5.8.2003.

- att utveckla nätverket EURES för att bereda vägen för arbetskraftsinvandring och för att främja arbetskraftens rörlighet mellan staterna,
- att utbyta erfarenheter och bästa praxis inom ramen för åtgärdsprogrammet för att främja sysselsättningen,
- att undanröja diskriminering i arbetet.

5.7.3. I riktlinjerna⁽¹⁾ för sysselsättningspolitiken anger rådet i den tredje prioriteringen om anpassbarhet och rörlighet att man måste "beakta arbetsmarknadsaspekterna av invandringen". I den femte prioriteringen om ökning av arbetskraften framhålls att medlemsstaterna måste "fullt ut beakta det arbetskraftstillskott som invandringen genererar". I den sjunde prioriteringen uppmanas medlemsstaterna att främja "integrering av (...) invandrare och etniska minoriteter" på arbetsmarknaden och "motverka diskriminering av dem", samt fram till 2010 "i enlighet med eventuella nationella mål" vidta åtgärder för "en betydande minskning av skillnaden mellan andelen arbetslösa EU-medborgare och andelen arbetslösa bland övriga länders medborgare". I den nionde prioriteringen uppmanas medlemsstaterna att omvandla odeklarerat arbetet till reguljär sysselsättning.

5.7.4. I sitt yttrande påminner EESK⁽²⁾ om att "det saknas konkreta och särskilda prioriteringar i fråga om invandring och migrationsströmmar inom ramen för övriga prioriteringar".

5.7.5. Med beaktande av att sysselsättningen utgör en av nycklarna till en effektiv integration har Europeiska ekonomiska och sociala kommittén föreslagit⁽³⁾ ett nytt åtagande av arbetsmarknadsparterna på europeisk nivå för att främja invandrarnas tillträde till arbetsmarknaden på jämställda villkor och för att undanröja diskriminering på arbetsplatsen. EESK delar kommissionens⁽⁴⁾ uppfattning att arbetsmarknadsparterna bör ges en framskjuten roll på detta område.

5.8. Den sociala integrationen

5.8.1. Europeiska rådet godkände vid mötet i Köpenhamn Nicemålen om att bekämpa fattigdom och social utslagning. EESK ställer sig bakom att bland målen inkludera kampen mot den risk vissa personer löper att hamna i fattigdom som en följd av invandring.

5.8.2. EESK ställer sig bakom att medlemsstaterna i sina nationella planer för social integrering även informerar om åtgärder för social integration av invandrare.

5.8.3. Det är mycket viktigt att medlemsstaterna genomför studier och analyser av invandrades och etniska minoriteters inkomst-, bostads- och livsvillkor, så att myndigheterna kan utvärdera risken för social utstötning i dessa grupper.

5.9. Social och ekonomisk sammanhållning

5.9.1. Den ekonomiska och sociala sammanhållningen i framtiden kommer att diskuteras under de kommande månaderna med utgångspunkt i den tredje rapporten som kommissionen kommer att lägga fram. Erfarenheterna av Socialfonden och initiativ som Equal utgör en god grund att bygga en ny politik på.

5.9.2. Med tanke på att invandringen kommer att öka i Europa under de närmaste åren måste hänsyn tas till nödvändigheten av social integration, kamp mot diskriminering, utbildning för sysselsättning, upprustning av nedgångna stadsområden, osv. som kommer att visa sig nödvändiga i framtiden, i syfte att framhäva dessa frågor som är förknippade med invandringen i den framtida modellen för sammanhållningspolitik.

5.10. Det första mottagandet

5.10.1. Den sociala integrationen av invandrare inleds med det mottagande de får. De lokala och regionala institutionernas politik är mycket viktig, men i en situation där vi står för en ökad invandring måste de nationella myndigheterna sätta in adekvata program. I alla program för mottagande måste det civila samhällets organisationer och invandrarorganisationerna delta.

5.10.2. För programmen för det första mottagandet krävs det konkreta instrument och resurser som uttryckligen syftar till att få i gång en utveckling i rätt riktning: kontor för att ta hand om nyanlända invandrare och flyktingar; informationssystem; ändamålsenliga program och lämplig personal för individuell hjälp och assistans; kurser i språk och orientering om sociala förhållanden och förhållandena på arbetsmarknaden som i tillräcklig grad tillgodoser alla nyanländas behov, osv. Det är mycket viktigt att icke-statliga organisationer samarbetar med de offentliga myndigheterna för att driva dessa program.

5.10.3. Behandlingen i meddelandet av det första mottagandet är alltför knapphändig, och dessutom kan det skapa förvirring när det sägs att integrationsåtgärder bör sättas in när det gäller tredjelandsmedborgare "så snart deras vistelse får en viss grad av varaktighet eller stabilitet"⁽⁵⁾. En försiktig tolkning av denna tes kan ge vid handen att integrationsåtgärder endast riktar sig till personer som lagligen vistas i landet under någorlunda stabila förhållanden, eller till och med till personer med permanent uppehållstillstånd. EESK anser att det är nödvändigt att ha en politik för det första mottagandet av alla nyanlända, som en första del i integrationspolitiken.

(1) Rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, EUT L 197, 5.8.2003.

(2) Se EESK:s yttrande om förslaget till rådets beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik, EUT C 208, 3.9.2003.

(3) EESK-konferens "Invandring: Det civila samhällets roll för att främja integration" den 9–10 september 2002.

(4) KOM(2003) 336 slutlig, punkt 3.3.1.

(5) Se punkt 3.1 i meddelandet.

5.11. Språkundervisning

5.11.1. I kommissionens meddelande påpekas att behärskning av språket är ett enormt viktigt instrument för integration. Det är viktigt för integrationen på arbetsmarknaden liksom för invandrarens relation till värdssamhället på alla samhällslivets områden; samlevnaden i samhället förbättras märkbart när det saknas språkbarriärer.

5.11.2. Språkundervisningens inriktning bör vara aktiverande, inte tillrättavisande. Några förespråkar en prioritering av att man lagstiftar om åtgärder som tvingar invandrarna att studera språket, som ett nödvändigt villkor för laglig vistelse. Kommittén anser att det mest väsentliga är att de offentliga myndigheterna i samarbete med de sociala organisationerna erbjuder språkundervisning som är väl anpassad till invandrarernas karakteristika, att undervisningen är gratis och att den förfogar över tillräckliga mänskliga och materiella resurser.

5.11.3. EESK önskar att de nationella, regionala och lokala myndigheterna skall förfoga över ändamålsenliga program för språkundervisningen. De sociala organisationerna och invandrarorganisationerna kan samarbeta med myndigheterna för att organisera utbildningsprogram. Det är mycket viktigt att alla personer, män, kvinnor och underåriga, har tillfälle att delta i kurserna på platser i närheten av bostaden och på flexibla tider och villkor som kan förenas med förvärvsverksamhet.

5.11.4. Språkutbildningsprogrammen bör kompletteras med utbildningsprogram om värdlandet, dess seder och lagar, osv. Medlemsstaterna kan knyta naturaliseringsförfarandet till ett villkor om framsteg i språkinläringen, endast om myndigheterna har ställt tillräckliga undervisningsresurser till de berörda personernas förfogande. Vissa medlemsstater drar in arbets- och uppehållstillstånd, eller förnyar inte dessa med anledning av bristande språkkunskaper; EESK anser att en sådan radikal åtgärd saknar proportioner och strider mot de värderingar som unionen uttrycker i förslaget till konstitution och som finns inskrivna i stadgan om grundläggande rättigheter.

5.12. Utbildning

5.12.1. När det gäller barnen i invandrarfamiljer anser kommittén att tillgång till undervisning för de minderåriga i invandrarfamiljer utgör en universell rättighet och är av enorm vikt för integrationen. För närvarande finns det dock några medlemsstater som inte garanterar att, oberoende av den rättsliga situationen, alla minderåriga med invandrarursprung skall ha samma tillgång till utbildning och få samma behandling på samma kvalitativa nivå som nationens egna minderåriga.

5.12.2. Vid många tillfällen har myndigheternas försumlighet gjort att minderåriga som är invandrare eller tillhör etniska minoriteter koncentreras till undervisningscentra av låg kvalitet. Ett grundläggande syfte med den sociala integrationspolitiken måste vara att undvika undervisningsgetton, varför myndigheterna måste anpassa skolsystemen och öka resurserna, även genom "positiv diskriminering".

5.12.3. Vissa undervisningstexter har främlingsfientliga inslag och negativa omdömen om folkgrupper, kulturer och religioner som avviker från majoriteten. Sådana situationer innebär allvarliga kränkningar av en mängd personers rättigheter och är en faktor som motverkar integration. I vissa medlemsstater bör åtgärder för integrering innefatta att se över dessa texter och ersätta dem med andra som har en pluralistisk prägel. Det krävs en interkulturell infallsvinkel i undervisningssystemet i samklang med tvåvägskommunikationen inom integrationen.

5.12.4. Invandrare saknar ofta tillgång till fortbildningssystemen, vilket försvårar yrkesmässig förkovran. Det är dessutom nödvändigt att myndigheterna ägnar mer resurser åt att främja vuxenutbildning bland invandrare, särskilt bland kvinnorna. Många erfarenheter tyder på att kvinnorna under vissa betingelser lever under förhållanden präglade av extrem social isolering.

5.12.5. Utbildning främjar lika möjligheter för alla, och därför måste medlemsstaternas utbildningsinsatser syfta till att åtgärda de skillnader i utbildning som drabbar vissa invandrare och etniska minoriteter.

5.13. Bostäder och storstadsproblem

5.13.1. I kommissionens meddelande sägs att de största integrationsproblemen uppstår i nedgångna etniskt blandade stads- och industriområden där det finns problem med rasism och främlingsfientlighet. EESK anser det nödvändigt med stadsplaneringsprogram som eliminerar nedslitna stadsgetton. Programmet Urban II (2002-2006) bör bland sina prioriteringar innefatta dessa åtgärder samt bygga ut sina resurser.

5.13.2. Vid många tillfällen ser invandrare och flyktingar ingen annan utväg än att bo hopträngda i bostäder av mycket dålig kvalitet. För att råda bot på dessa situationer krävs det en adekvat bostadspolitik. Till följd av de höjda bostadskostnaderna och den ökade invandringen anser EESK att de lokala, regionala och nationella institutionerna måste öka antalet sociala bostäder och förbättra kvaliteten.

5.14. *Sjukvård och social service*

5.14.1. Politiken för att underlätta invandrarnas tillgång till sjukvård och social service måste förstärkas. Medlemsstaterna måste garantera personerna i fråga att hälsovård och sociala tjänster håller hög kvalitet och är anpassade till invandrarnas och flyktingarnas speciella kulturella, sociala och språkliga omständigheter.

5.14.2. EESK vill framhäva vikten av interkulturell öppenhet i hälsovård och sociala tjänster. Det krävs ändringar i dessa institutioners struktur, exempelvis anpassning till den nya kulturella verkligheten, fortbildning av arbetstagare, osv. På så sätt minskar man invandrades och flyktingars specifika svårigheter i kontakten med hälsovård och sociala tjänster.

5.15. *Problemet med illegala invandrare*

5.15.1. I tidigare yttranden⁽¹⁾ har kommittén deklarerat att "invandrare som saknar giltiga handlingar är inga brottslingar". Även om dessa personer i administrativt hänseende uppehåller sig olovligt i landet, är deras grundläggande mänskliga rättigheter skyddade genom internationell humanitär rätt och av stadgan om grundläggande rättigheter. Brottsliga är däremot de personer och nätverk som smugglar och exploaterar illegala invandrare. EU måste i samarbete med ursprungsländerna och transitländerna skärpa kampen mot denna kriminella smuggling som utsätter människor för livsfara⁽²⁾.

5.15.2. Personer "utan papper" är inte personer utan rättigheter. Vid bedömningen av dessa personers situation bör man, framhåller kommissionen, beakta såväl effekterna på arbetsmarknaden som integrationen. Som kommittén i olika yttranden har markerat är svartarbete och illegal invandring ömsesidigt förstärkande, varför det är nödvändigt att myndigheterna uppträder beslutsamt och drar fram all näringsverksamhet och sysselsättning som bygger på illegala invandrare i ljuset. Det är endast när dessa personer lämnar gråzonen och legaliserar sin situation som integrationspolitiken kan få effekt.

5.15.3. Rådet (sysselsättning och socialpolitik) den 20 oktober⁽³⁾ godkände en resolution om svartarbete, där man också tar upp riktlinjerna för sysselsättningen, samt meddelandet

(1) Se yttrandet om grönboken om en gemenskapspolitik för återvändande av personer som vistas olagligt i EUT C 61, 14.3.2003 och om kommissionens meddelande i samma ämne i EUT C 85, 8.4.2003.

(2) Se EESK:s yttrande om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för ekonomiskt och tekniskt stöd till tredjeländer i fråga om migration och asyl".

(3) Se resolutionen i rådets slutsatser.

om invandringen. Rådet uppmanar medlemsstaterna att i samarbete med arbetsmarknadens parter bekämpa svartarbete. EESK bedömer denna resolution positivt.

6. **Ökat EU-stöd till integration**

6.1. Kommissionens meddelandet om finansieringsaspekten med hänvisning till tidigare program som avser integration (gemenskapens handlingsprogram för att motverka social utslagning (2002-2006), programmen inom Equal-initiativet, Europeiska socialfonden, Europeiska flyktingfonden, osv.) och påpekar att de behöver ägna större uppmärksamhet åt integrering av invandrare.

6.2. Dessutom har kommissionen inrättat ett nytt program för pilotprojekt om integrationen av invandrare som kommer att få 12 miljoner euro under en treårsperiod i anslag och som har som målsättning att främja nätverk för information och utbyte av bästa praxis.

6.3. Enligt EESK:s uppfattning har EU:s integrationspolitik knappa resurser. Det program kommissionen har startat är positivt, men dess omfattning är alltför liten. Europeiska unionen måste i samband med diskussionerna om den framtida budgeten avsätta tillräckliga ekonomiska resurser till integrationspolitiken. Även medlemsstaterna och de regionala och lokala myndigheterna måste avsätta större resurser för att finansiera integrationsprogrammen.

7. **Den öppna samordningsmetoden för invandringspolitik**

7.1. Kommissionen föreslog år 2001 en öppen samordningsmetod för invandringspolitik vilken EESK stödde⁽⁴⁾. Rådet har emellertid ännu inte funnit något lämpligt tillfälle för att starta den.

7.2. Europeiska rådet i Thessaloniki⁽⁵⁾ beslutade att det primära ansvaret för integrationspolitiken "ligger hos medlemsstaterna, men sådan politik bör utvecklas inom en enhetlig unionsram". Samordning och informationsutbyte kommer att drivas inom kontaktgruppen för integration. Kommissionen kommer att avlägga en årsrapport om invandring och integration på europeisk nivå. Rådet stöder kommissionens inrättande av Europeiska migrationsnätverket för uppföljning av invandringen.

(4) Se ESK:s yttrande i EGT C 221, 17.9.2002.

(5) Se punkt 31 i ordförandeskapets slutsatser.

7.3. För EESK är det önskvärt att denna samordningsverksamhet får bilda en god utgångspunkt för igångsättandet av en effektiv öppen samordningsmetod för invandrings- och integrationspolitik. Medlemsstaterna bör ingå i kontaktgruppen och samarbeta med kommissionen i utarbetandet av årsrapporten. I kontaktgruppen kan staterna lämpligen lägga fram årsrapporter om sina integrationsåtgärder inom en enhetlig unionsram som härleds ur kommissionens meddelande och slutsatserna från Europeiska rådet i Thessaloniki.

7.4. En god samordning av invandrings- och integrationspolitiken och utbyte av bästa praxis är oundgängligt för utvecklingen av en effektiv gemensam europeisk invandringspolitik. Erfarenheterna av den europeiska sysselsättningsstrategin och av planerna rörande social integration kan tjäna som

riktmärke för EU:s samordning i fråga om invandring och integration.

7.5. I samordningen och erfarenhetsutbytet bör arbetsmarknadens parter delta aktivt, liksom invandrarföreningar och det civila samhällets organisationer. EESK är en institution som kan ta emot de sociala organisationerna och samarbeta med kommissionen, parlamentet och rådet i invandrings- och integrationspolitiken. Arbetet vid konferensen i september 2002 bildar en god grund för ett framtida samarbete mellan kommittén, arbetsmarknadens parter och det civila samhällets organisationer. Kommittén kan organisera nya konferenser och hearingar och utarbeta initiativyttranden för att samarbeta med kommissionen, Europeiska migrationsnätverket, övervakningscentrumet i Wien och Dublinfonden.

Bryssel den 10 december 2003.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Roger BRIESCH
